

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка
Гуманітарно-природничий університет ім. Я. Длугоша (м. Ченстохова Польща)
Вища школа лінгвістична (м. Ченстохова Польща)
Пряшівський університет (Словаччина)
Ніредьгазький Університет (Угорщина)

*Весь світ з вами,
якщо ви з нами!*

**III Міжнародна науково-практична
Інтернет-конференція**

**«МІЖНАРОДНИЙ ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ ДОСВІД
СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНОГО РОЗВИТКУ
ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ В УМОВАХ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ»**

м. Мукачево

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Тернопільський національний педагогічний університет
ім. Володимира Гнатюка
Гуманітарно-природничий університет ім. Я. Длугоша
(м. Ченстохова Польща)
Вища школа лінгвістична (м. Ченстохова Польща)
Пряшівський університет (Словаччина)
Ніредьгазький Університет (Угорщина)

Тези доповідей
III Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції

«МІЖНАРОДНИЙ ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ ДОСВІД
СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНОГО РОЗВИТКУ
ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ В УМОВАХ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ»

28 жовтня 2022 року

Мукачево 2022

УДК 338.486:91(477:4)(043.2)

М 58

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
Науково-технічною радою
Мукачівського державного університету
(протокол № 9 від 21 листопада 2022 р.)*

Відповідальний за випуск – доктор географічних наук, доцент Смочко Н.М.

Редакційна колегія: Щербан Т.Д. – д.психол.н., проф. (голова); Смочко Н.М. – д.геогр.н., проф. (заст.гол.), Лужанська Т.Ю. – к.геогр.н., Папп В.В. – д.е.н., проф., П'ятка Н.С. – к.е.н., доц., Кочан В.М. – к.філос.н., ст. викл.; Медвідь Л.І. – к.е.н., доц.; Цупанич О.І. – провідний фахівець кафедри.

У збірнику тез висвітлюються погляди науковців, аспірантів, магістрантів, представників підприємницьких структур на актуальні проблеми суспільно-географічного розвитку туристичної галузі в умовах євроінтеграції. Тематика конференції охоплює наукові, освітні та практичні аспекти суспільно-географічного розвитку туристичної галузі у контексті інтегрування України в європейський економічний простір.

М 58

Міжнародний та національний досвід суспільно-географічного розвитку туристичної галузі в умовах євроінтеграції: тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції / ред. кол.: Т.Д. Щербан (гол.) та ін. – Мукачево: МДУ, 2022.– 125 с.

Матеріали подано в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів відповідають за точність наведених фактів, цитат, власних імен, статистичних матеріалів та інших відомостей. Погляди редколегії не завжди збігаються з позиціями авторів.

© Мукачівський державний університет, 2022

особливості взаємин особистості й суспільства, бути спрямована на інтелектуальний розвиток й освоєння соціокультурного досвіду, що обумовлює підвищення ресурсу життєздатності й суспільства в цілому.

Вивчення впливу соціокультурного простору в кінці ХХ на початку ХХІ ст. здійснювалося крізь призму націотворення та державотворення, суспільних трансформацій та освітніх реформ. За визначених умов соціокультурний простір розглядається як історичне та етнокультурне явище, яке пов'язано з перебудовчими процесами в системі освіти України. У цей період проходить становлення різних видів освітніх середовищ (просторів) закладів загальної освіти, які формуються із врахуванням інформаційно комунікаційного та освітньо-культурного контекстів, шляхом надання пріоритетності національним цінностям, свободі й творчості, толерантності та гуманізму.

Список використаних джерел:

1. Заредінова Е.Р. Формування соціокультурних цінностей студентів в освітньому середовищі закладу вищої освіти: теорія і методика : монографія. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2020. 372 с.
2. Сухомлинська, О. (2005). Історико-педагогічне дослідження та його «околиці» Шлях освіти. № 4. С. 43-47.

УДК 124.5:378.011.3-057.4:338.48:378.147(043.2)

Василь КОЧАН

кандидат філософських наук

Мукачівський державний університет, м. Мукачево

[*kvm.fil@gmail.com*](mailto:kvm.fil@gmail.com)

Павло ПЕНЯК

кандидат історичних наук

ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород

[*penyak.pavlo@gmail.com*](mailto:penyak.pavlo@gmail.com)

АКСІОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СФЕРИ ТУРИЗМУ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ПРОФЕСІЙНО- ОРІЄНТОВАНИХ ДИСЦИПЛІН, ЯКІ МАЮТЬ ФІЛОСОФСЬКУ ОСНОВУ

В умовах сучасної цивілізації пошук і визначення цінностей як однієї з найважливіших основ для розбудови громадянського суспільства країни набули широкої популярності, оскільки саме цінності є тими орієнтирами в навколишньому середовищі, які визначають вибір цілі, норми поведінки, зміст; спрямовують вектор розвитку суспільства та відображають образ бажаного майбутнього. Саме тому в Законах України «Про освіту», «Про вищу освіту», Національній доктрині розвитку освіти, Концепції розвитку освіти до 2025 року

наголошується на культуроцентричності, збереженні й примноженні національних виховних традицій, розвитку творчої особистості, гуманізації освіти [4; 9; 11].

Одним із головних завдань закладу вищої освіти сьогодні є важливість формування ціннісних орієнтацій в етичному, загальнокультурному, професійному рівнях. Аксиологічний підхід проголошує людину найвищою цінністю суспільства й самоціллю суспільного розвитку та дає змогу досліджувати явища з погляду закладених у них можливостей задоволення потреб особистості [4].

На сучасному етапі розвитку суспільства важливим завданням є підвищення ефективності підготовки фахівців у вищих навчальних закладах. Проблема підготовки фахівців сфери туризму обумовлена змінами у суспільстві, а саме орієнтацією на побудову суспільства сталого розвитку. Однією з характеристик освіти для сталого розвитку є її гуманізація та звернення до духовно-моральних цінностей людства, і на цій основі має будуватися індивідуально творча, ціннісна, відповідальна діяльність майбутнього фахівця в процесі навчання у ВНЗ [10; 13].

Закон України про вищу освіту декларує, що вища освіта – це сукупність систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобутих у закладі вищої освіти. Дане визначення актуалізує роль освіти у формуванні ціннісних орієнтацій особистості. Це зумовлює актуальність розгляду аксиологічного підходу до розвитку професійної відповідальності майбутніх фахівців туристичної галузі [10; 12].

Ціннісний підхід є найпріоритетнішою освітньою проблемою, оскільки проблема цінностей та ідеалів сьогодні виступає на перший план гуманітарних і соціальних наук, теорії й практики виховання [6; 7].

Ідею ціннісного підходу пов'язують із гуманістичною парадигмою освіти, реалізація якої передбачає звернення до моральних загальнолюдських цінностей і їх відтворення в нових поколіннях.

Проте для категорійного обґрунтування вихідних педагогічних понять і побудови їх системи необхідним є звернення до філософських та аксиологічних концепцій. Філософські поняття й категорії є призмою, крізь яку людина сприймає навколишній світ, тому вміння користуватися філософськими поняттями, зокрема, для визначення цінностей є важливою основою успішної теоретичної й практичної діяльності [5].

Як стверджує С. Гессен, «навіть найбільш часткові й конкретні питання педагогіки належать в основних своїх засадах до суто філософських проблем» [2]. Отже, педагогіка звертається до доробку філософії як пізнання універсальних смислів та еталонів людської діяльності, суспільствознавчих, гуманітарних наук як до методологічного базису в дослідженні проблем ціннісних орієнтацій.

Цінності є найвищими авторитетами, орієнтаціями, без яких неможливо досягти етичного прогресу, толерантності [4].

У різні роки проблема цінностей була провідною в системі філософських

роздумів багатьох дослідників.

Цінність як наукова категорія аналізується в різних галузях знання, а саме: філософії, психології, соціології, педагогіці тощо. Філософське тлумачення категорії цінність зосереджено навколо етичного змісту людського буття [14, С. 504].

Філософія – наука про всезагальні закони розвитку. Завдання філософської освіти – формування філософської свідомості. Цикл філософських дисциплін – філософія, історія філософії, філософія науки, філософські проблеми наукового пізнання, методологія наукових досліджень, філософія туризму, туризмологія, екскурсіологія, геофілософія (філософія географії) та ін. має ключове значення для формування навичок самостійного, критичного і логічного мислення, творчого, інтелектуального пошуку та неупередженого наукового аналізу, а також виховання соціально відповідальних особистостей з активною життєвою і громадянською позицією, з усталеними ціннісно-світоглядними орієнтирами, що відповідають духу сучасності та нагальним потребам розвитку суспільства [1].

Важливо зрозуміти, що соціально-філософський контекст будь-якого курсу дає змогу не тільки ознайомити студентів з основними ідеями творчого доробку мислителів, а й простежити, як саме ці ідеї вплинули на суспільство, що власне виводить філософію за рамки виключно філософії, відкриваючи перед майбутніми соціальними працівниками значно ширші обрії, виробляючи глибинне бачення багатьох процесів і проблем, які пізнаються лише з набуттям життєвого досвіду. Саме тому філософські дисципліни у вищих навчальних закладах загалом, та на факультетах соціології й соціальної роботи зокрема мають розвиватися, актуалізуватися згідно з вимогами до професійних компетенцій соціальних працівників [8, С. 38].

У секторі вищої професійної освіти усвідомлення студентом цінності об'єкта професійної дійсності формує особливий вид ставлення до нього – це ціннісне ставлення до своєї майбутньої професійної діяльності. У рамках аксіологічного підходу кожен учасник освітнього процесу визнається активним ціннісно-мотивованим суб'єктом діяльності, розглядається як суб'єкт пізнання, спілкування і творчості [3].

На нашу думку, визнання майбутнього фахівця суб'єктом культурної та соціальної дійсності передбачає не лише готовність засвоїти спеціальні теоретичні та практичні професійні знання і навички, а передусім – спроможність взяти на себе відповідальність виконувати соціокультурні функції професії, осмислити суспільну мету професійної діяльності, сприйняти свою професію як життєву цінність. Отже, виховання майбутнього фахівця потребує ціннісної орієнтації. Професійна освіта майбутніх фахівців з туризму має містити не тільки вузькоспеціальну підготовку, але й формувати, виховувати духовно багату індивідуальність фахівця, готувати до життя у мінливому світі, розвивати у нього здатність сприймати критично інформацію і приймати відповідальні рішення [10].

В процесі аксіологічного підходу до розвитку професійної відповідальності майбутніх фахівців, система освіти має формувати у студентської молоді внутрішню потребу жити і діяти відповідно до гуманістичних, загальнолюдських

цінностей. Аксиологічний підхід у розв'язанні проблем вищої освіти передбачає передусім формування гуманістичного типу особистості майбутнього фахівця. Найважливішим критерієм гуманізації вищої освіти стають не стільки набуті знання, уміння та навички, скільки усвідомлення й прийняття кожним студентом ціннісних ідеалів, прагнення до постійного самовдосконалення та саморозвитку [10].

Список використаних джерел:

1. Бистрицький Є. Чому філософія має бути обов'язковою дисципліною у вишах та академічних інститутах. URL : <http://blogs.pravda.com.ua/authors/bystrytsky/54c84e4990b7f/> (дата звернення: 25.10.2022 р.).
2. Гессен С.И. Основы педагогики. М: Школа-Пресс, 1995. 447 с.
3. Гринюк С. Освітня гібридизація як інструмент модернізації освітньої галузі. Актуальні проблеми сучасної науки : матеріали наук.-практ. конф. (Київ, 30-31 травня 2019 р.). Київ, 2019. С. 37-42.
4. Гринюк С. П., Желуденко М. О. Аксиологічний підхід до формування професійної компетентності в майбутніх фахівців. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-588-36-5/6> (дата звернення: 25.10.2022 р.)
5. Желуденко М.О. Різні підходи до визначення цінностей в аксиологічних теоріях. Теоретичні питання культури, освіти та виховання. 2004. Вип. 26. С. 30-33.
6. Жерносек І.П. Деякі ціннісні орієнтації молоді. Цінності освіти і виховання : наук.-метод. зб. / за заг. ред. О.В. Сухомлинської та ін. Київ, 1997. С. 39-41.
7. Ігнатенко П.Р. Аксиологія виховання: від термінології до постановки проблеми. Педагогіка і психологія. 1997. № 1. С. 118-123.
8. Коваль Г.В. Роль філософських дисциплін у підготовці майбутніх соціальних працівників. Наукові праці. Філософія. Випуск 250. Том 262. С. 34-38.
9. Освіта України : нормативно-правові документи : До II Всеукраїнського з'їзду працівників освіти / гол. ред. кол. В.Г. Кремень. Київ : Міленіум, 2001. 472 с.
10. Погорелова Т.Ю. Ціннісні орієнтації у процесі формування професійної відповідальності майбутніх менеджерів. URL : <http://www.repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/19294/1/pdf> (дата звернення: 25.10.2022 р.).
11. Проект Концепції розвитку освіти до 2025 року. URL: <https://eenu.edu.ua/uk/articles/prezentovano-proekt-koncepciyi-rozvitku-osviti-do-2025-roku> (дата звернення: 26.10.2022 р.).
12. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. №1556-VII : станом на 27.10.2022 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page#Text> (дата звернення: 26.10.2022 р.).
13. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020» : Указ Президента України від 12 січня 2015 року. URL :

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#Text> (дата звернення: 26.10.2022 р.).

14. Філософський енциклопедичний словник: енциклопедія / НАН України, Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди; голов. ред. В. І. Шинкарук. К.: Абрис, 2002. 742 с.

УДК 911.3

Наталія СМОЧКО

*доктор географічних наук, професор
Мукачівський державний університет, м. Мукачево
natasmochko@gmail.com*

Ольга КАПАЦ

*здобувачка спеціальності 106 Географія освітнього ступеня Магістр
Мукачівський державний університет, м. Мукачево*

ГЕЙМІФІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ГЕОГРАФІЇ

Термін «гейміфікація» вперше виник у 1912 р., коли відома компанія «Крекер» у власну продукцію почала вкладати іграшку-сюрприз, що в подальшому стало популярним і серед інших компаній. Справжню популярність гейміфікація здобула в 2010 р. завдяки прикладам, які наочно продемонстрували характер і ефективність явища в дії, і була інтегрована у численні різноманітні структури та представлена широкій аудиторії [1].

Цінність ігрової технології полягає в тому, що, будучи за своєю суттю відпочинком, вона виконує освітню функцію, стимулює розвиток творчого потенціалу та самовираження кожного учня, але використовувати її потрібно дозовано [2].

У Законі України «Про освіту» зазначено, що «метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей...» [5]. Один із шляхів реалізації означених цілей є впровадження елементів гейміфікації в освіті. Це сприяє підвищенню мотивації до навчання, стимулюванню творчої особистості, поліпшенню якості комунікації суб'єктів навчання тощо.

Дослідження показують, що використання ігрових механік впливає на усвідомлення сенсу діяльності, забезпечує виявлення рівня майстерності, сприяє автономії, а також створює взаємодію. Засновник і генеральний директор компанії Геймефектив (GamEffective) Гел Рімон виділив низку переваг використання гейміфікації у професійному середовищі, які можна також застосувати і в освітньому просторі (табл. 1) [4]:

7. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ШЛЯХ ДО УСПІХУ В ТУРИСТИЧНОМУ БІЗНЕСІ.....	87
Гладкий О. Новітні мультимедійні та ІТ технології для організації діяльності туристичного підприємства.....	87
Зеленська Л. Куруми як екскурсійні об'єкти в науковому, освітньому і пізнавальному туризмі.....	89
Казаков В., Пацюк В. Зміст екскурсій індустріальної тематики.....	90
Лепкий М., Подоляк В. Інтегрований підхід до реалізації регіональної програми розвитку туризму.....	93
Любіцева О., Сировець С. Прогнозування використання новітніх інформаційних технологій в сфері туризму.....	95
Медвідь Л. Картування як інструмент вивчення культурних та туристичних локацій.....	98
Смочко Н., Яцук В., Шеремета А. Успішні кейси діджиталізації суспільства та економіки України у воєнний час	100
8. ФІЛОСОФІЯ, СОЦІОЛОГІЯ, КУЛЬТУРОЛОГІЯ ТУРИЗМУ	102
Котубей В. Історико-культурний феномен туризму.....	102
Кочан В. Філософські аспекти географії туризму України	104
Смочко Н., Семурник Т. Сучасні міграційні процеси як соціальний феномен воєнного часу	106
9. ТУРИСТСЬКА ОСВІТА ТА КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ.....	108
Бейдик О. Структурно-логічні моделі в туристській освіті та регіональному розвитку туризму.....	108
Белікова М. Особливості вивчення екскурсознавства та музеєзнавства в професійній підготовці майбутніх фахівців з туризму.....	111
Ільтьо Г., Лужанська Т. Особливості впливу соціокультурного простору на формування і розвиток особистості.....	114
Кочан В., Пеняк П. Аксиологічний підхід до формування професійної компетентності в майбутніх фахівців сфери туризму у процесі викладання професійно-орієнтованих дисциплін які мають філософську основу.....	115
Смочко Н., Капац О. Гейміфікаційні технології в процесі викладання географії.....	119

Електронне наукове видання

**МІЖНАРОДНИЙ ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ ДОСВІД
СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНОГО РОЗВИТКУ
ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ**

28 жовтня 2022 р.

**Збірник тез доповідей за матеріалами
III Міжнародної науково-практичної
Інтернет-конференції**

Відповідальний за випуск: доктор географічних наук, доцент Смочко Н.М.
Верстка: кандидат філософських наук, старший викладач Кочан В.М.

Формат 60x84 1/16
Гарнітура Times New Roman
Умовн. друк. аркушів – 12,5

Адреса видавництва:
Мукачівський державний університет,
вул. Ужгородська, 26, м. Мукачево, Закарпатська обл., 89600.
тел./факс (03131) 2-11-09, 3-13-43

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>